

מסכת אבות

מהדורת אינטרנט מעוצבת בידי יהודה איזנברג

פרק ב

(א)

רבי אומר:

איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם?
כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם.
והוי זהיר במצווה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות.
והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה.
והסתכל בשלושה דברים ואי אתה בא לידי עבירה: דע מה למעלה ממך -

עין רואה

ואוזן שומעת,

וכל מעשיך בספר נכתבין.

(ב)

רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר:

יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עוון.
וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטילה וגוררת עוון.
וכל העמלים עם הצבור, יהיו עמלים עימהם לשם שמים,
שזכות אבותם מסייעתן וצדקתם עומדת לעד.
ואתם, מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם.

(ג)

הו זהירין ברשות,

שאינ מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן.

נראין כאוהבין בשעת הנאתן.

ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו.

(ד)

הוא היה אומר:

עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו.

בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך.

הלל אומר:

אל תפרוש מן הצבור,
 ואל תאמן בעצמך עד יום מותך,
 ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו,
 ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע.
 ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה.

(ה)

הוא היה אומר:

אין בור ירא חטא,
 ולא עם הארץ חסיד,
 ולא הבישן למד,
 ולא הקפדן מלמד,
 ולא כל המרבה בסחורה מחכים.
 ובמקום שאין אנשים, השתדל להיות איש.

(ו)

אף הוא ראה גולגלת אחת שצפה על פני המים. אמר לה:

על דאטפת, אטפוך.
 וסוף מטיפיך יטופון.

(ז)

הוא היה אומר:

מרבה בשר מרבה רימה.
 מרבה נכסים, מרבה דאגה.
 מרבה נשים, מרבה כשפים.
 מרבה שפחות, מרבה זימה.
 מרבה עבדים, מרבה גזל.
 מרבה תורה, מרבה חיים.
 מרבה ישיבה, מרבה חכמה.
 מרבה עצה, מרבה תבונה.
 מרבה צדקה, מרבה שלום.
 קנה שם טוב, קנה לעצמו.
 קנה לו דברי תורה, קנה לו חיי העולם הבא.

(ח)

רבן יוחנן בן זכאי קיבל מהלל ומשמאי.

הוא היה אומר:

אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת.

חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי, ואלו הן:

רבי אליעזר בן הרקנוס,

ורבי יהושע בן חנניה,

ורבי יוסי הכהן,

ורבי שמעון בן נתנאל,

ורבי אלעזר בן ערך.

הוא היה מונה שבחן.

רבי אליעזר בן הרקנוס, בור סוד שאינו מאבד טיפה.

רבי יהושע בן חנניה, אשרי יולדתו.

רבי יוסי הכהן, חסיד.

רבי שמעון בן נתנאל, ירא חטא.

ורבי אלעזר בן ערך, מעין המתגבר.

הוא היה אומר:

אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים,

ואליעזר בן הרקנוס בכף שניה;

מכריע את כולם.

אבא שאול אומר משמו:

אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים

ורבי אליעזר בן הרקנוס אף עמהם,

ורבי אלעזר בן ערך בכף שניה,

מכריע את כולם.

(ט)

אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם.

רבי אליעזר אומר:

עין טובה.

רבי יהושע אומר:

חבר טוב.

רבי יוסי אומר:

שכן טוב.

רבי שמעון אומר:

הרואה את הנולד.

רבי אלעזר אומר:

לב טוב.

אמר להם:

רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם.

רבי אליעזר אומר:

עין רעה.

רבי יהושע אומר:

חבר רע.

רבי יוסי אומר:

שכן רע.

רבי שמעון אומר:

הלווה ואינו משלם.

אחד הלווה מן האדם, כלווה מן המקום ברוך הוא, שנאמר (תהלים לז) לוח רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן.

רבי אלעזר אומר:

לב רע.

אמר להם:

רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

(י)

הם אמרו שלושה דברים:

רבי אליעזר אומר:

יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך,

ואל תהי נוח לכעוס.

ושוב יום אחד לפני מיתתך.

והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים,

והוי זהיר בגחלתן שלא תיכוה,

שנשיכתן נשיכת שועל,

ועקיצתן עקיצת עקרב,

ולחישתן לחישת שרף,

וכל דבריהם כגחלי אש.

(יא)

רבי יהושע אומר:

עין הרע,

ויצר הרע,

ושנאת הבריות,

מוציאין את האדם מן העולם.

(יב) רבי יוסי אומר:

יהי ממון חברך חביב עליך כשלך.

והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירושה לך.

וכל מעשיך יהיו לשם שמים.

(יג)

רבי שמעון אומר:

הוי זהיר בקריאת שמע.
 וכשאתה מתפלל,
 אל תעש תפילתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוך הוא,
 שנאמר (יואל ב) "כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה".
 ואל תהי רשע בפני עצמך.

(יד)

רבי אלעזר אומר:

הוי שקוד ללמוד תורה,
 ודע מה שתשיב לאפיקורוס.
 ודע לפני מי אתה עמל.

ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך.

(טו)

רבי טרפון אומר:

היום קצר והמלאכה מרובה,
 והפועלים עצלים,
 והשכר הרבה,
 ובעל הבית דוחק.

(טז)

הוא היה אומר:

לא עליך המלאכה לגמור,
 ולא אתה בן חורין לבטל ממנה.
 אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שכר הרבה.
 ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך.
 ודע מתן שכרן של צדיקים לעתיד לבוא.

לתוכן העניינים

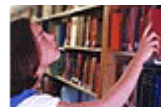
לפרק הבא

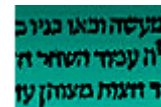
חזרה לתוכן הראשי

חזרה למחשבת ישראל

חזרה לתוכן ספרות

חזרה לתוכן תושב"ע